

דגם תשובות לשאלון עברית לבתי ספר ערביים – הבנה והבעה, מס' 014381, קיץ תשפ"ב

פרק ראשון – הבנת הנקרא

1. על הנבחן לענות על **אחד** מן הסעיפים א-ב.
 - א. – השימוש בפלסטיק נפוץ כיום בחיי בני האדם. (100%)
 - ב. – הפלסטיק מצוי כיום במוצרים רבים שבני האדם משתמשים בהם. (100%)
2. על הנבחן לענות על **אחד** מן הסעיפים א-ב.
 - א. על הנבחן להקיף את התשובה הנכונה (50%), ואחר כך לנמק את הבחירה בה (50%).
 - הפלסטיק הוא גם ידידו וגם אויבו של האדם המודרני.
 - בחרתי בתשובה זו מכיוון שהכותב מפרט במאמר את תכונותיו הרבות של הפלסטיק שעושות אותו לידידו של האדם, כמו חוזק, גמישות, קלות, עמידות, ולאחר מכן הכותב מפרט את הנוזקים הרבים שהפלסטיק גורם, בשל תכונות העמידות (כי הוא חומר שאינו מתכלה).
 - ב. על הנבחן להביא מן המאמר תכונה אחת של הפלסטיק שהיא **יתרון** ותכונה אחת של הפלסטיק שהיא **חסרון**, ולהסביר מדוע תכונה זו היא חיסרון. (3×33.3%=100%)

תכונה אחת שהיא יתרון: עמיד או קל או חזק או זול או גמיש

תכונה אחת שהיא חיסרון: עמיד (אינו מתכלה) (אפשר גם: נפוץ בכל מקום, זול)

התכונה הזאת היא חיסרון כי עמידות של הפלסטיק משמעה שהוא אינו מתכלה ופוגע בסביבה. (הפלסטיק נפוץ, ולכן קל להשתמש דווקא בו, קשה להיפטר ממנו. / הפלסטיק זול, לכן הוא נגיש וקשה לשכנע אנשים לצמצם את הצריכה שלו.)
3. על הנבחן לענות על **אחד** מן הסעיפים א-ב.
 - א. על הנבחן להביא **מפסקה א** מוצר פלסטיק **אחד** שלדעתו אפשר לצמצם את צריכתו, ולהסביר מדוע הוא סבור כך. (100%)

דוגמה לתשובה:

אפשר להפסיק להשתמש בכלי אוכל חד־פעמיים כי יש להם תחליף, ולחזור לאכול בכלים שאינם חד־פעמיים. לדעתי, כלים חד־פעמיים הם גם מסוכנים, כי הם יכולים להישבר, ואז יש סכנה שחתיכות פלסטיק יחדרו לאוכל.
 - ב. על הנבחן להשלים את המשפטים הנתונים על פי פסקות ד-ה. (100%)

אחת הדרכים להיפטר מפסולת הפלסטיק היא **להטמין אותה באדמה או לשרוף אותה**, אולם דרך זו אינה מומלצת מכיוון שחלקיקי הפלסטיק, שאינם מתכלים, פולטים רעלים כשהם מוטמנים באדמה או נשרפים, והם מזהמים את הסביבה.

הדרך הטובה ביותר להיפטר מפסולת הפלסטיק היא לצמצם את השימוש בפלסטיק בכל תחומי החיים או למחזר את הפסולת. אם נפעל בדרך זו, **תימנע פגיעה בסביבה, בבני אדם ובבעלי חיים**.
4. על הנבחן לענות על **שניים** מן הסעיפים א-ג.
 - א. על הנבחן להשיב מהי דעתם של כותבי הקטע הקצר על התועלת בשיטת המחזור הנהוגה כיום, ולנמק את התשובה. (100%)

שיטת המחזור הנהוגה כיום אינה יעילה, כי גם אחרי המחזור והשימוש החוזר בפלסטיק הוא מושלך לאשפה או לקרקע או למים, ומפני שהוא נותר עמיד גם אחרי המחזור, הוא פוגע בסביבה, בבני האדם ובטבע.
 - ב. על הנבחן להסביר מה משותף לשני הפתרונות שמציעים כותבי הקטע, ומדוע הם טובים ממחזור פסולת פלסטיק. (100%)

שני הפתרונות מקטינים את כמות פסולת הפלסטיק ומונעים מראש הצטברות של ערמות נוספות של פסולת כזאת.
 - ג. החומר הזה מתפרק ומתכלה ואינו מזהם את הסביבה. (100%)
5. על הנבחן לענות על **אחד** מן הסעיפים א-ב.
 - א. נאספות (100%)
 - ב. בשל היתרונות הרבים של הפלסטיק (100%)

6. שאלת דעה אישית

על הנבחן להביע את דעתו בנוגע להחלטה של עיריית אילת לאסור הכנסת כלים חד-פעמיים לחופים בעיר ולהטיל קנס גבוה על מי שעובר על תקנה זו, ולנמק את דעתו. (100%)

כלים חד-פעמיים הם אחד הגורמים המזהמים ביותר בחופי ישראל ובעולם בכלל. על כן, לדעתי, חשוב לצמצם את הצריכה שלהם, הן באמצעות העלאת המודעות הן באמצעות אכיפת חוקים ותקנות שיאסרו את השימוש בהם. עיריית אילת החליטה, בצדק, לאסור שימוש בכלים חד-פעמיים בחופי העיר, ואם צעד זה ייאכף, כולם יוכלו ליהנות מחופים נקיים יותר שגם יהיו בטוחים יותר הן למתרחצים הן לבעלי החיים הימיים. לדעתי, חשוב שגם ערי חוף אחרות יאשרו תקנה דומה, ויאכפו אותה מכיוון שהמאבק בפלסטיק הוא מאבק חשוב שיקבע את עתידנו בים של פלסטיק.

או:

לדעתי, התקנה של עיריית אילת לא תוכל לעצור את הזיהום שנגרם משימוש גובר בפלסטיק, והיא אף תגרום לנזק. רבים מן האנשים שמשתמשים בכלים חד-פעמיים הם אנשים עניים או בני נוער שאין להם אמצעים, והקנס הזה רק יגרום להם לכעס מיותר. אם רוצים להיאבק בפלסטיק צריך לספק חלופות, ולא למנוע מאנשים להשתמש במוצר זמין שנמכר כמעט בכל מקום.

7. פרק שני — הבעה בכתב: ספרות (שאלה 7) או חיבור (שאלה 8)

7. שיר

כולנו זקוקים לחסד / נתן זך

- א. (1) — נתניה בלי שהנותן מצפה לתמורה (100%)
- (2) על הנבחן להסביר, לפי בית 5, מה החסד מעניק לנותן החסד ולמקבל החסד, ולבסס את התשובה על מילים או משפטים מבית 5. (100%)
- החסד מעניק אהבה ושמחה הן לנותן החסד הן למקבל החסד. אהבה: "כולנו רוצים לאהוב"; שמחה: "כולנו רוצים לשמוח"; כמו כן ההרגשה הטובה מעניקה כוח למקבל החסד: (אנחנו רוצים לאהוב ולשמוח) "כדי שיהיה לנו טוב, כדי שיהיה לנו כוח". ההרגשה הטובה מחזקת אותנו. כלומר האהבה והשמחה מעניקות למקבל החסד כוח להתמודד עם קשיים.
- ב. על הנבחן לספר על חסד שעשה לאחרים או על חסד שאחרים עשו לו, ולהסביר מה הרגיש, מה חשב ומה החסד מעניק לאדם. (100%)
- דוגמה לתשובה:**
- לפני כמה שנים התאשפזתי בבית חולים. אני זוכר שהייתי מתוח מאוד והתקשיתי להירדם או לדבר עם האנשים סביבי. במסדרון המחלקה הסתובב ליצן רפואי, והוא נכנס לחדר שבו שהיתי והצחיק אותי. לאחר כמה דקות נעשיתי נינוח ודיברתי עם האנשים סביבי. הרגשתי הקלה כלשהי כי ראיתי שיש מי שיכול לעזור לי. חשבתי בליבי כמה המקצוע הזה חשוב עבור אנשים כמוני ועבור ילדים. אני חושב שכאשר הליצן הרפואי עושה חסדים קטנים כאלה ומצליח לגרום לאנשים לצחוק, ההצלחה גורמת לו להרגיש טוב, והיא מעניקה לו כוח להמשיך לעסוק במקצוע זה.
- הערה למעריך:** יש לקבל תשובות אחרות, ובלבד שהן מנומקות.

8. חיבור

כתיבת חיבור עברי מבוססת על מיומנויות הנרכשות על פי תוכנית הלימודים. במסגרת כתיבת החיבור על התלמיד לתת דעתו לרכיבים אלה:

- (1) תוכן: הבנה של הנושא (כתיבה עניינית בלי סטיות מן הנושא) (35%)
 - (2) פיתוח רעיון, הנמקה לצורך שכנוע, היעדר סתירות פנימיות (30%)
 - (3) מבנה: חלוקה לפסקאות וקישור הולם בין הפסקאות (ארגון הגיוני של הכתוב) (15%)
 - (4) לשון: תקינות הלשון, אוצר מילים מגוון, כתיבה ברורה (15%)
 - (5) תחביר נכון ופיסוק הולם (5%)
- יש לציין שאין להעריך את הכתיבה על פי רגשות, דעות והשקפות, אלא על פי הקריטריונים המפורטים בסעיפים (1)-(5).

פרק שלישי – ידע לשון

חלוקת הנקודות החדשה היא:

חלק א – 9 נקודות

חלק ב – 6 נקודות

חלק ג – 4 נקודות

חלק ד – 6 נקודות

25 נקודות

חלק א – הפועל (9 נקודות)

שאלה 9: ניתוח פעלים – מספר הפריטים הנכונים – 9 (יש לבחור בשלושה מן המשפטים א-ה).

א. (1) ש-ר-ף

(2) נפעל

(3) ישרפו

ב. (1) פ-ט-ר

(2) התפעל

(3) להיפטר

ג. (1) ז-ה-ם

(2) פיעל

(3) הזדהמו

ד. (1) ת-א-ם

(2) הפעיל

(3) נתאם

ה. (1) ד-ב-ק

(2) פעל / קל

(3) הדבק

חלק ב – שם העצם (6 נקודות)

שאלה 10: מיון שמות – מספר הפריטים הנכונים – 4.

על הנבחן לבחור בארבע מילים, ולמייין אותן לפי דרכי התצורה שלהן. (4 נקודות)

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי	שאיילה מלעז
חיסרון פסולת	מרכזי עמידות	פלסטיק מולקולה

יש לבחור באחת מן השאלות 11-12. (2 נקודות)

שאלה 11: מילה יוצאת דופן מבחינת השורש – מספר הפריטים הנכונים – 2.

— מגרשת

— השורש המשותף לשלוש המילים: ר-ג-ש

שאלה 12: צורת יחיד וצורת רבות – מספר הפריטים הנכונים – 2.

א. צומת מואר

ב. בנות ברית

חלק ג — שם המספר (4 נקודות)

שאלה 13: שם המספר (יש לענות על אחד מן הסעיפים א-ב).

שים לב: שאלה זו נבדקת באחוזים.

א. (1) אחד

ב. (2) חמישים וארבעה

ג. (1) חמישה

ד. (2) אחת

חלק ד — מילות קישור (6 נקודות)

שאלה 14: מילות קישור (יש לענות על שניים מן הסעיפים א-ג).

שים לב: שאלה זו נבדקת באחוזים.

א. אף על פי כן

ב. כדי

ג. אם